

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžp/25/2012
Identifikačné číslo spisu:	7011200919
Dátum vydania rozhodnutia:	18.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7011200919.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ M. bytom D., 2/ O., bytom D., 3/ L., bytom G., 4/ M., bytom D., 5/ M., bytom S. a 6/ S., bytom G., zastúpených JUDr. Danicou Holováčovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Poštová 14, proti žalovanému Obvodnému úradu Košice, so sídlom Komenského 52, Košice, za účasti obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Mlynská 31, Košice, IČO: 36 599 361, ako účastníka konania, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 2011/00789 z 28. septembra 2011, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2012, č. k. 6S/132/2011-45, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. mája 2012, č. k. 6S/132/2011-45 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) zamietol podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali preskúmaním rozhodnutia žalovaného - býv. Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2011/00789 z 28. septembra 2011, ktorým tento ako druhostupňový správny orgán zamietol ich odvolanie a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Obce Nižná Myšľa 6:476/2011 - NM zo dňa 21. júla 2011, ktorým uvedený správny orgán ako stavebný úrad podľa § 66 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“), ustanovenia § 10 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 453/2000 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia stavebného zákona (ďalej len „vyhláška č. 453/2000 Z. z.“) a v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie (ďalej len „vyhláška č. 532/2002 Z. z.“) povolená stavba „Nižná Myšľa - zriadenie TS a NN sietí“ na pozemkoch vedených v katastri nehnuteľností ako parcela G. č. XXXX a G. č. XXX/X., XXXX/X a XXXX, kat. úz. D.. Išlo o stavebné povolenie Obce Nižná Myšľa na stavebný objekt SO 01 - Silnoprúdové elektrické rozvody, SO 02 - vyvolaná investícia a prevádzkový súbor PS 01 - trafostanica pre stavebníka Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, Košice v zastúpení Východoslovenská energetika, a. s., Mlynská 31,

Košice.

Krajský súd svoje rozhodnutie okrem ustanovení § 244 ods. 1 a § 247 ods. 1 OSP právne odôvodnil ustanovením § 61 ods. 1 stavebného zákona poukazujúc na koncentračnú zásadu, ktorá platí v stavebnom konaní a ktorá znamená, že po termíne určenom stavebným úradom sa na pripomienky a námietky účastníkov konania neprihliada a stanoviská dotknutých orgánov, ktoré sa nevyjadrili, sa považujú za kladné, keď účelom zásady koncentrácie konania v stavebnom konaní je stanovenie určitých limitov stavebného konania a je cieľom je zamedziť neustálemu generovaniu nových námietok, ktoré by v dôsledku bránili akejkolvek stavebnej činnosti.

Vychádzajúc z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že medzi účastníkmi je nespornou skutočnosť, že vydaniu stavebného povolenia a preskúmanému druhostupňovému rozhodnutiu žalovaného z 28. septembra 2011, t. j. stavebnému konaniu predchádzalo samostatné územné konanie ukončené právoplatným rozhodnutím žalovaného - býv. Krajského stavebného úradu v Košiciach č. 2011/00572 z 08. júna 2011, ktorým bolo v druhostupňovom konaní rozhodnuté o odvolaní žalobkyne Jolany Bujdošovej proti prvostupňovému rozhodnutiu obce Nižná Myšľa č. 173/2011-NM z 28. marca 2011 - rozhodnutiu o umiestnení stavby „Nižná Myšľa - zriadenie TS a NN sietí“ na pozemkoch G. parc. č. XXXX, G. parc. č. XXX/X,XXXX/X a XXXX, kat. úz. D.. Z obsahu administratívneho spisu mal zároveň za nespornú aj totožnosť stavby povolennej v preskúmanej právnej veci rozhodnutiami správnych orgánov z 21. júla 2011 a 28. septembra 2011, o umiestnení ktorej bolo rozhodnuté v územnom konaní rozhodnutiami správnych orgánov z 28. marca 2011 a 08. júna 2011. Dal do pozornosti, že proti rozhodnutiu žalovaného z 08. júna 2011 č. 2011/00572 vydanému v označenom územnom konaní žiaden zo žalobcov, ani iný účastník správneho konania nepodal žalobu v správnom súdnictve podľa druhej hlavy, piatej časti OSP.

Krajský súd konštatoval, že tak, ako to vyplýva z obsahu preskúmaného rozhodnutia žalovaného z 28. septembra 2011, účastníkom konania bola stanovená lehota 5 pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia na uplatnenie námietok a pripomienok k predmetu konania, pričom v stanovenej lehote neboli účastníkmi konania, t. j. ani žalobcami uplatnené žiadne námietky a pripomienky. Až následne vydal stavebný úrad - Obec Nižná Myšľa stavebné povolenie č. NM z 21. júla 2011 o povolení hore označenej stavby verejného charakteru.

Zhrnúc uvedené konštatovania krajský súd dospel k záveru, že v územnom konaní, v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté o umiestnení uvedenej stavby a nie v konaní stavebnom, t. j. v preskúmanej administratívno-právnej veci, mohli žalobcovia vznášať námietky týkajúce sa umiestnenia stavby, vychádzajúc pritom aj z dikcie citovaného ustanovenia § 61 ods. 1 stavebného zákona. Žalobcovia však námietky proti umiestneniu stavby vzniesli až v oprávnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu z 21. júla 2011 vydanému v stavebnom konaní, čo odporuje zákonnej procesnoprávnej zásade koncentrácie konania, ktorou sa riadi tak právny vzťah medzi územným konaním a stavebným konaním navzájom, ako aj právne postupy správnych orgánov dané stavebným zákonom týkajúce sa jednotlivých fáz priebehu daných administratívnych konaní. Vzhľadom na označenú koncentračnú zásadu boli totiž žalobcovia povinní vyčerpať všetky prostriedky k ochrane svojich práv, ktoré mali procesné k dispozícii už v prvostupňovom stavebnom konaní, vrátane všetkých právnych podmienok vyplývajúcich z vyhlášky č. 532/2002 Z. z., a to v lehote stanovenej stavebným úradom, k čomu však, ako to vyplýva z obsahu administratívneho spisu, nedošlo. V tejto súvislosti poukázal krajský súd i na zásahu „práva patria len bdelym“.

Vzhľadom na obsah žalobných námietok, ktoré následne právna zástupkyňa žalobcov konkretizovala na pojednávaní pred Krajským súdom v Košiciach dňa 24. mája 2012 krajský súd považoval za kľúčové svoje konštatovanie, že z obsahového právneho hľadiska ide o námietky vzťahujúce sa na územné konanie a nie na konanie stavebné, a že rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov vydané v územnom konaní neboli na základe žaloby podrobené súdnemu preskúmanaciemu konaniu v správnom súdnictve. Správne sú preto podľa názoru krajského súdu skutkové a právne závery žalovaného v preskúmanom rozhodnutí z 28. septembra 2011 poukazujúce na ustanovenie § 61 ods. 1 stavebného zákona, t. j. na právnu nemožnosť uplatniť dane námietky proti umiestneniu stavby v stavebnom konaní. Pokiaľ ide o tvrdenia žalobcov o tom, že realizáciou stavby dôjde k ukráteniu na ich subjektívnych právach, krajský súd sa plne stotožnil s obsahom písomného vyjadrenia pribratého účastníka konania citovaného v článku IV. odôvodnenia tohto rozsudku. Je podľa názoru krajského súdu totiž nesporným, že ide o stavbu, ktorá sa má uskutočniť vo verejnom záujme a podlieha osobitnému právnemu režimu

danému zákonom č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 656/2004 Z. z.“ alebo „zákon o energetike“), s čím je spojené aj právo držiteľa povolenia, t. j. pribratého účastníka konania vo verejnom záujme zriaďovať na cudzích pozemkoch mimo zastavaného územia obce elektrické vedenie a elektroenergetické zariadenia distribučnej sústavy a zariadení určených na ich ochranu alebo zabránenie porúch alebo havárií, alebo na zmiernenie dôsledkov porúch alebo havárií na ochranu života, zdravia a majetku osôb (§ 10 ods. 1 písm. e/ zákona o energetike).

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcom, ktorí v konaní neboli úspešní nepriznal právo na náhradu trov konania, pričom toto právo nepriznal ani pribratému účastníkovi konania (ktorý si trovy konania ani neuplatnil). Žalovaný správny orgán zo zákona nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil, pretože nevyhodnotil všetky dôkazy jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach a sa nevysporiadal so všetkými uplatnenými námietkami.

Poukazujúc na obsah žaloby uviedli, že namietali, že predovšetkým tú skutočnosť, že stavebník od nich ako od vlastníkov doposiaľ nemá súhlas a ani žiadne iné povolenie na predmetnú Stavbu, že predmetná stavba sa ma realizovať na pozemkoch, ktoré nie sú vo vlastníctve stavebníka, a že oni žiadne súhlas na danú stavbu na pozemkoch, ktorých sú vlastníci nedali. Ďalej namietali, že touto stavbou sa znehodnotia ich pozemky a nebudú vhodné na výstavbu rodinných domov, prípadne na iná účel. Tiež namietali, že celú stavbu je možné zrealizovať popri verejných komunikáciách, čo sice predĺži elektrické rozvody a niekoľko metrov ale nezasiahne do súkromných pozemkov a neznehodnotí ich. Taktiež namietali, že lehota 5 dní, ktorú stanovil stavebný úrad pre uplatnenie námietok alebo pripomienok v oznámení o začatí stavebného konania z 27. júna 2011 je neprimerane krátka.

S poukazom na námietky vznesené žalobkyňou na ústnom pojednávaní pred krajským súdom tvrdili, že s týmito uplatnenými námietkami žalobcov sa krajský súd vo svojom rozhodnutí zaoberal len okrajovo a z tohto dôvodu považujú napadnuté rozhodnutie za nezákonné tiež za nepreskúmateľné z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, pričom poukazovali na judikatúru európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa názoru žalobcov sa krajský súd dostatočne nevysporiadal s vyššie uvedenou argumentáciou žalobcov a dostatočne nezodpovedal všetky relevantné otázky odôvodňujúce napadnuté rozhodnutie, predovšetkým otázku - princípov ochrany vlastníckych práv vlastníkov pozemkov - žalobcov a tiež kľúčovú otázku, či ide (nejde) o stavbu vo verejnom zaujme.

Namietali tiež, že Krajský súd Košice písomné vyjadrenia žalovaného a pribratého účastníka konania nedoručil žalobcom, čím v dôsledku nezákonného postupu krajského súdu tak podľa žalobcov im bola odňatá možnosť konať pred súdom bez toho, aby sa mohli kvalifikovaným spôsobom vyjadriť, resp. podať stanovisko k ich vyjadreniu, ktoré súd pri svojom rozhodnutí vzal do úvahy, a to preto všetkým kľúčovej otázky daného súdneho sporu - či ide (nejde) o stavbu, ktorá sa má uskutočniť vo verejnom záujme.

Pokiaľ ide o verejný záujem poukazovali na ustanovenie § 10 ods. 1 písm. e/ zákona č. 656/2004 Z. z..

Opätovne zdôrazňovali, že predmetná stavba sa dá realizovať aj mimo pozemkov žalobcov a preto tu nie je splnená podmienka verejnému záujmu v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 33/95, keďže stavba sa dá realizovať aj mimo týchto pozemkoch, t. j. zamýšľaný účel - vybudovanie je množné dosiahnuť prostriedkami, ktoré nezasiahnu do ústavou chráneného žalobcov. K otázke verejného záujmu citujúc z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 33/95 mali za to, že v danom prípade podmienka verejného záujmu nebola splnená, pretože trasa elektrického vedenia môže byť vedená mimo pozemkov vo vlastníctve žalobcov.

Tvrdili, že odôvodnenie, že ide o verejný záujem musí byť reálne, nesmie byť hypotetické alebo iluzórnej pretože v takomto prípade ťažko hovoriť o tom, že verejný záujem prevážil nad záujmom vlastníka. V prípade, že predmetná stavba bola umiestnená vo verejnom záujme bez súhlasu žalobcov - vlastníkov pozemkov, na ktorom má byť umiestnená stavba, v stavebnom konaní nasleduje vyvlastnenie (§ 108 a nasl. stavebného zákona).

Poukazovali na to, že vyvlastnenie je trvalým zásahom do práva vlastníť majetok. Viazané je na verejný záujem, ten však v žiadnom zákone nie je ani nemôže byť - exaktne -raz a navždy definovaný. Okrem

verejného záujmu uvádza čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ako podstatnú podmienku vyvlastnenia jeho použitie v nevyhnutnej miere, za primeranú náhradu a na základe zákona. V danom prípade nedošlo k naplneniu ani jednej z týchto podmienok. Podľa žalobcov možno konštatovať, že krajský súd neskúmal postup majúci za to, že verejný záujem nebol v danom prípade preukázaný.

Mali za to, že krajský súd vo veci rozhodol nesprávne. Zo zisteného skutkového stavu vyvodil nesprávne, právne závery a na základe uvedeného rozhodol nesprávne a v rozpore so zákonom.

Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu a v súlade s odvolacími dôvodmi navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd po preskúmaní veci napadnutý rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 6S/132/2011-45 z 24. mája 2012 podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 220 a § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného správneho orgánu č. 2011/00789 z 28. septembra 2011 zruší a vráti vec žalovanému správnenému orgánu na ďalšie konanie.

Žalovaný v písomnom vyjadrení na odvolanie navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Považoval za potrebné zdôrazniť, že žalobca nevyužil možnosť podať žalobu voči rozhodnutiu krajského stavebného úradu, ktoré bolo vydané v odvolacom konaní, kde odvolaním napadnuté rozhodnutie bolo rozhodnutie o umiestnení stavby, ktorá bola predmetom stavebného konania, ukončeného rozhodnutím prvostupňového stavebného úradu č. 476/2011-NM z 21. júla 2011, ktoré bolo v odvolacom konaní potvrdené rozhodnutím krajského stavebného úradu č. 2011/00789 zo dňa 28. septembra 2011, napadnutým predmetnou žalobou. V dôsledku uvedeného sa žalobca sám pripravil o možnosť konania pred súdom vo veci umiestnenia predmetnej stavby. Prvostupňový stavebný úrad a ani krajský stavebný úrad sa v stavebnom a následne odvolacom konaní, nemohli zaoberať námietkami „vhodného umiestnenia stavby“ ktoré stavebný zákon umožňuje uplatniť len v územnom konaní (§ 61 ods. 1 stavebného zákona).

Spochybňovanie predmetnej stavby žalobcom, ako stavby vo „verejnom záujme“ a poukazovanie na vyvlastňovacie konanie je podľa žalovaného zavádzajúce. V tomto prípade sa pozemky žalobcu nachádzajú mimo zastavaného územia obce, takže stavebník v stavebnom konaní preukazoval iné právo k týmto pozemkom podľa ustanovenia § 139 ods. 1 písm. c/ stavebného zákona, t. j. ako právo vyplývajúce z iných právnych predpisov - takýmto predpisom v tomto prípade je zákon č. 656/2004 Z. z., konkrétne jeho ustanovenie § 10 ods. 1 písm. e/. Stavebník s najväčšou zodpovednosťou, pri súčasnom dodržiavaní zákona stavbu navrhol ako stavbu podzemnú, kde je aj iné ochranné pásmo miernejšie, ako v prípade vzdušného vedenia. V žiadnom prípade nemôžu byť subjektívne práva žalobcu dotknuté nad mieru, ktorú pripúšťa zákon, naopak, žalovaný má za to, že predmetná stavba zvyšuje hodnotu pozemkov v danom území. Uvedené vyplýva aj z projektovej dokumentácie stavby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou stavebného povolenia.

Poukázal na to, že účelom predmetnej stavby je náprava stavu v obci, spočívajúceho v nevyhovujúcich parametroch dodávanej elektriny v danej lokalite, stavebník, ako správca siete, má zo zákona o energetike povinnosť úpravy existujúcich rozvodov elektriny. Potreba stavby bola aj v dôsledku zosuvov pôdy, ktoré nastali v Obci Nižná Myšľa následkom prívalových dažďov v roku 2010. Bez výstavby trafostanice a s tým súvisiacim posilnením existujúcej elektrickej siete v území by sa nemohla obec ďalej rozvíjať. Trafostanica je pritom umiestnená na obecnom pozemku. Považovať činnosť VSD, a. s. za podnikateľskú činnosť, ako takú, tak, ako to uviedol žalobca v obsahu žaloby, považuje žalovaný za zavádzajúce. VSD, a. s. je predsa oprávnenou osobou podľa zákona o energetike a má tam uvedené svoje práva ale aj povinnosti a základnou povinnosťou je zabezpečovať distribúciu elektrickej konečného spotrebiteľovi.

Účastník konania odvolací návrh nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je síce opodstatnené iba v jednom bode, ktorý však predstavuje také závažné pochybenie zo strany krajského súdu, pre ktoré je nutné napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Vzhľadom na závažnosť tejto námietky sa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v prvom rade zaoberal odvolacou námietkou, ktorá sa týkala postupu krajského súdu, ktorým malo podľa názoru žalobcov prísť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom tým, že im nedoručil vyjadrenie žalovaného a účastníka konania k žalobe, obzvlášť, ak o toto vyjadrenie účastníka konania oprel aj svoje rozhodnutie (§ 212 ods. 3 OSP a § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) [porovnaj napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp. zn. II. ÚS 174/04].

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (k tomu pozri rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/94).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (k tomu pozri rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 7/08).

Koncept spravodlivého súdneho konania vnímaný v rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj v judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky (pozri k tomu napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 116/09, sp. zn. III. ÚS 199/08, sp. zn. IV. ÚS 186/09) vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície - proti jej protistrane (pozri napr. Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, 18. februára 1997, ods. 23, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I). Okrem tejto požiadavky koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť, nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené (účastníkmi), alebo zabezpečené (súdom) s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri Nideröst-Huber, citované vyššie, M. a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, ECHR 5Cdo/92/2011 2005-V, M. proti Českej republike, č. 1414/03, 26. október 2006, K. a ďalší proti Českej republike, č. 35376/97, 03. marec 2000, V. proti Českej republike, rozsudok z 03. júla 2008). Za súčasť práva na spravodlivý proces je treba preto považovať právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku z 27. apríla 2010 vo veci H. a ďalší proti Slovenskej republike uviedol, že „...význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie zaslané všetkým účastníkom konania spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu.“ Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti

účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces.

Z obsahu spisu krajského vyplýva, že žaloba bola doručená žalovanému 07. decembra 2011. Písomné vyjadrenie žalovaného z 19. decembra 2011 (č. l. 11 - 12) bolo krajskému súdu doručené 21. decembra 2012.

Dňa 16. januára 2012 došiel krajskému súdu doklad o zaplatení súdneho poplatku za žalobu.

Podaním došlým krajskému súdu dňa 17. januára 2012 požiadali žalobcovia o odklad vykonateľnosti rozhodnutia žalovaného (č. l. 16).

Na deň 23. februára 2012 nariadil krajský súd vo veci ústne pojednávanie, na ktoré sa žalobcovia ospravedlnili, a ktoré preto krajský súd zrušil a nariadil pojednávanie na deň 08. marca 2012. toto pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom predloženia plnomocenstiev na zastupovanie žalobcov v 2., 4., 5. a 6. rade a bolo rozhodnuté, že do konania bude pribratý účastník Východoslovenská distribučná, a. s. so sídlom Mlynská 31, Košice, IČO: 36 599 361 (uznesenie č. k. 6S/132/2011-25 z 29. marca 2012).

Dňa 18. apríla 2012 boli krajskému súdu doručené požadované plné moci, avšak iba vo fotokópii (č. l. 30 až 34).

Dňa 25. apríla 2012 došlo krajskému súdu vyjadrenie účastníka konania (č. l. 35).

Krajský súd nariadil vo veci ďalšie pojednávanie na deň 24. mája 2012, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorý bol následne písomne vyhotovený (č. l. 45) a doručený (č. l. 55).

V spise krajského súd sp. zn. 6S/132/2011 sa nikde nenachádza úprava predsedu senátu na doručenie vyjadrení žalovaného a účastníka konania právnej zástupkyňi žalobcov a nevplýva to ani zo žiadnej doručenky ani zo žiadnej zápisnice z ústneho pojednávania.

Pritom treba uviesť, že krajský súd sa vyjadrením žalovaného i účastníka konania vo svojom rozhodnutí zaoberal a o vyjadrenie pribratého účastníka oprel i časť odôvodnenia svojho rozhodnutia. Keďže však v danej veci vyjadrenie žalovaného ani účastníka konania, ako je uvedené vyššie, nebolo žalobcom doručené, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nie je možné prvostupňové konanie považovať za spravodlivé.

Najvyšší súd takto potom nemohol dospieť i inému záveru, ako k tomu, že v konaní krajského súdu došlo k porušeniu základného práva žalobcov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Takéto procesné pochybenie je podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP dôvodom, pre ktorý musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok krajského súdu, inak vo výroku vecne správny i náležite odôvodnený, musel podľa § 250ja ods. 3 veta druhá a § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 OSP zrušiť a a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

Napriek zrušeniu rozsudku krajského súdu z dôvodov procesných, najvyšší súd považuje za potrebné k námietkam žalobcov uvedeným v odvolaní dodať, že tieto nemožno považovať za opodstatnené, a to ani pokiaľ ide o lehotu na podanie námietok v územnom konaní ani pokiaľ ide o nedostatok verejného záujmu na stavbe „Nižná Myšľa - zriadenie TS a NN sietí“.

Lehota 5 pracovných dní na uplatnenie námietok v zmysle stavebného zákona je lehotou celkom obvyklou, a to v danom prípade i vzhľadom na charakter stavby a veľkosť obce, pričom žalobcovia okrem namietania neprimeranej krátkosti lehoty, nijako relevantne nezdôvodnili, prečo sa vôbec nepokúsili túto lehotu využiť, hoci ich stavebný úrad zainteresované subjekty na túto skutočnosť riadne upozornil a lehotu na uplatnenie ich pripomienok a námietok jednoznačne určil.

V tomto smere krajský súd správne poukázal na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, a to zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Najvyšší súd k tomu dodáva, že v slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

V stavebnom konaní obdobne ako v územnom konaní platí koncentračná zásada, ktorá znamená, že po termíne určenom stavebným úradom sa na pripomienky a námietky účastníkov konania neprihliada a stanoviská dotknutých orgánov, ktoré sa nevyjadrili, sa považujú za kladné. K námietkam predneseným na ústnom pojednávaní pred krajským súdom treba dať do pozornosti ustanovenie § 61 ods. 1 veta druhá stavebného zákona, z ktorého explicitne vyplýva, že na pripomienky a námietky, ktoré boli alebo mohli byť uplatnené v územnom konaní alebo pri prerokúvaní územného plánu zóny, sa v stavebnom konaní neprihliada. Z obsahu pripojeného spisového materiálu nevyplyva, že by správne orgány alebo krajský súd absolutizovali zásadu koncentrácie konania na úkor ostatných zásad správneho konania.

Pokiaľ ide o verejný záujem, treba vychádzať zo zákona č. 656/2004 Z. z. v znení účinnom do 31. augusta 2012 (§ 10 ods. 1 písm. e/) a hoci tento zákon (ale ani iný právny predpis) verejný záujem priamo nedefinuje, v danom prípade niet pochyb o tom, že zariadenie (stavba) na rozvod elektriny je zariadením verejnoprospešným a že teda nesporne ide o stavbu vo verejnom záujme.

Nie je namieste ani poukazovanie na potrebu vyvlastnenia, nakoľko podľa § 10 ods. 5 zákona č. 656/2004 Z. z. v znení účinnom do 31. augusta 2012 „povinnosti zodpovedajúce oprávneniam podľa odseku 1 sú vecnými bremenami spojenými s vlastníctvom nehnuteľností. Návrh na vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností je oprávnený podať držiteľ povolenia. Vlastník nehnuteľnosti má za zriadenie vecného bremena nárok na primeranú jednorazovú náhradu. Náhrada sa poskytne za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia. Ak sa držiteľ povolenia a vlastník nehnuteľnosti nedohodnú inak, náhrada sa určí znaleckým posudkom. Náklady na vyhotovenie znaleckého posudku hradí držiteľ povolenia. Lehoty na uplatnenie nároku na poskytnutie primeranej jednorazovej náhrady sú rovnaké ako lehoty podľa odseku 3. Práva zodpovedajúce vecným bremenám patria držiteľovi povolenia. Ak dôjde k zmene osoby držiteľa povolenia, práva zodpovedajúce vecným bremenám prechádzajú na nového držiteľa povolenia“.

Obdobné je právo zriaďovať na cudzích pozemkoch mimo zastavaného územia obce elektrické vedenie a elektroenergetické zariadenie prenosovej sústavy a distribučnej sústavy, plynovody a plynárenské zariadenia prepravnej siete, distribučnej siete, zásobníka a zariadení určených na ich ochranu, zabránenie ich porúch alebo havárií, alebo na zmiernenie dôsledkov porúch alebo havárií na ochranu života, zdravia a majetku osôb; pri povoľovaní takej stavby stavebný úrad rozhodne o podmienkach, za akých možno stavbu uskutočniť a prevádzkovať na cudzom pozemku; oprávnenia stavebníka na uskutočnenie stavby vznikajú nadobudnutím právoplatnosti takeého rozhodnutia ako aj úprava vecných bremien zakotvené aj v zákone č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 01. septembra 2012 (§ 11).

V ďalšom konaní krajský súd súc viazaný právnym názorom najvyššieho súdu (§ 250a ods. 4 OSP) po odstránení vytknutej vady vec a zadovážení originálu plných mocí opätovne vo veci rozhodne, pričom v dôvodoch nového rozsudku zodpovie i námietky žalobcov uvedené v odvolaní.

V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne aj o náhrade trov konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Vzhľadom k tomu, že zákonom č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení do 30. septembra 2013), boli zrušené krajské stavebné úrady a právomoc Krajského stavebného úradu v Košiciach prešla na Obvodný úrad Košice, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 107 ods. 4 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250 ods. 4 OSP na strane žalovaného konal s právnym nástupcom pôvodne uvádzaného žalovaného v dôsledku

čoho i v záhlaví rozhodnutia došlo k úprave označenia žalovaného.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.